

СТАНОВИЩЕ

От

Доц. д-р Ралица Вилсон Георгиева, дм, Катедра по педиатрия, МУ – София, определена за член на научното жури съгласно Заповед № 3-109-135/05.04.2024 на Ректора на Медицински Университет – Варна по процедура за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“ в област на висше образование „Здравеопазване и спорт“; Шифър 7.1; Професионално направление „Медицина“; Научна специалност „Педиатрия“ на д-р Таня Любомирова Златева, с представен дисертационен труд на тема: „Организация и резултати от програма за ранно откриване и обхващане на деца, родени малки за гестационната си възраст“.

Научен ръководител: проф. д-р Виолета Михова Йотова, д.м., д.н.

Биографични данни за докторанта: Д-р Таня Любомирова Златева е родена на 17.11.1992 год, в гр. Велико Търново, през 2011 е завършила средното си образование в Природо-математическа гимназия „Васил Друмев“, с профил Биология. Висшето си медицинско образование е придобила във Варна, Медицински Университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“, през 2017 год. От месец февруари 2019 год е лекар специализант по педиатрия към Детско Отделение за интензивно лечение към I Детска Клиника. Професионалните и интереси са в областта на спешната педиатрия, неонатологията и интензивното лечение. Още от студентските си години д-р Златева участва в семинари, обучения и конгреси, веднага след завършване на висшето си медицинско образование е включена в редица проекти на Катедра по педиатрия, един от които е Програмата за навременно откриване и проследяване на доносени и недоносени деца, родени малки за гестационната си възраст / МГВ /. От 2019 год след конкурс е назначена за докторант, а в последствие и за асистент към Катедра по педиатрия. Член е на БЛС, Българската педиатрична асоциация, Българската Асоциация по неонатология, European Society of Pediatric Endocrinology (ESPE).

Докторантът притежава необходимите компетенции за успешно разработване и завършване на дисертационен труд с посочената тема.

Актуалност на тематиката

Проблемът за втρεутробното изоставане в растежа и малките за гестационната си възраст новородени деца е обект на интерес и проучване от акушер – гинеколози, неонатолози и педиатри, тъй като дава съществено отражение както върху протичането на неонаталния период и неонаталната патология, така и върху късната заболяемост, представена от повишен риск от артериална хипертония, сърдечно-съдови проблеми, хронично бъбречно увреждане, изоставане в растежа, ендокринни нарушения и преждевременна смърт. Както показва и проучването на д – р Златева в нашата страна има малко разработки на тази тема и липсва достатъчна клинична насоченост към ранните и късни проблеми на малките за гестационната възраст деца. Това не позволява да бъде систематизирана информацията за МГВ в неонатологичната и педиатричната практика и респективно възпрепятства и провеждането на навремени интервенции и превенция на дългосрочните здравни проблеми. В този смисъл разработената от д-р Златева Програма за откриване и проследяване на малките за гестационната възраст има голям потенциал за оптимизиране на здравното обслужване на този специфичен контингент.

Структура на дисертационния труд

Дисертационният труд е представен на 180 стр и съдържа 11 таблици, 29 фигури и 16 приложения. Цитирани са 238 източници, от които 11 на български език и 227 на английски език. Дисертационният труд и авторефератът са добре структурирани и отговарят на общоприетите изисквания. Дисертацията съдържа 10 глави – литературен обзор, материали и методи, резултати, дискусия, основни изводи, приноси, заключение, научни съобщения във връзка с дисертацията, книгопис и приложения.

Познаване на проблема

Литературният обзор демонстрира изключително добро познаване на тематиката от докторантката д-р Златева. Подробно са разгледани съвременните аспекти на дефиниция, диагноза, причинни фактори от страна на майката, фетуса, плацентарна патология, инфекции, ранната и късната заболяемост, както и проблемите за създаване на научно-приложни програми за ранна идентификация и проследяване на пациентите. Направен е и достоверен анализ за актуалното състояние относно информираността и клиничната насоченост към проблема в България. Много добре е обоснована необходимостта от реализиране на програма за ранно откриване и обхващане при деца, родени малки за гестационната си възраст. Ясно и точно са дефинирани целите и задачите на дисертационния труд.

Методика на изследването

Методите са адекватни за поставената цел и са многообразни, включващи търсене в медицински база данни, анкетен способ, организационни и клинични методи, създаване на алгоритъм за проследяване от детски ендокринолог, научно приложни средства. Използваните статистически методи са адекватни за целите на проучването.

Резултати и обсъждане

Извършен е детайлен анализ на литературните данни в национален и международен аспект. У нас са открити малко публикации свързани с темата на дисертационния труд, което предполага и големи трудности при създаване и функциониране на програмата. Чрез анкетния метод се установява, че в повечето неонатологични структури липсва добра материална база за прецизно измерване на новородените деца. Не са унифицирани напълно методите за оценка на гестационната възраст. След анкетното проучване е извършена съществена дейност по подготовка на материалите за програмата – лого, листовки, плакати, разработване на сайт, видео материали, като на фона на това е осъществяван непрекъснат телефонен контакт с участващите в програмата неонатолози. Предвижда се поддържане на сайта, електронната поща и Facebook страницата и след приключване на пилотната програма. След провеждане на анкетата и първите онлайн обучения са систематизирани очакваните възпрепятстващи и предразполагащи фактори. Отчетени са значителни трудности при осъществяване на програмата в неонатологичните звена, което се дължи на много фактори: трудно възприемане на нови методики и дефиниции, като например работата с критериите на Fenton и използването на 10 –ти персентил, много клинична работа, negliжиране и забравяне за програмата, липса на включване на целия колектив от лекари и акушерки в програмата. За първите 6 месеца са открити 275 МГВ новородени, които представляват 3,7 % от всички новородени в участвувалите клиники, като семействата съгласили се за участие са 139. Неблагоприятен фактор е, че някои от заявилите участие неонатологични звена не са се включили в програмата. В две областни неонатологични звена – Сливен и Стара Загора са отчетени съответно

9,1% и 7,8% МГВ новородени деца. Направен е анализ на причините за отказ на родителите за участие - най-чести са културно – социални фактори, неразбиране на Програмата, страх от поставяне на определена диагноза или необходимост от кръвни изследвания. Направен е детайлен анализ на затрудняващите и благоприятстващи фактори в хода на Първия етап на Програмата. В края на Програмата са открити 794 МГВ, които са 3,2% от всички новородени от участващите неонатологични отделения, като в анализа са останали в последствие 409 МГВ деца. Дефинирани са затрудняващи и благоприятстващи фактори за Втория етап на Програмата и е разработен алгоритъм за проследяване на МГВ деца.

Включени са повече от половината области в страната, което реализира популационния характер на проучването. Обективен затрудняващ фактор за реализиране на програмата е и КОВИД пандемията, като нейната роля също е анализирана. Независимо от всички неблагоприятни фактори реализацията на Програмата доказва нейния съществен потенциал, като на базата на опита авторката препоръчва и допълнителни мерки при създаване на нови подобни програми или продължаване на работата по настоящата, напр. въвеждането на автоматичен софтуер за дефиниране на МГВ и оценка на състоянието.

ИЗВОДИ

Изводите са представени детайлно и точно и отразяват получените резултати

ПРИНОСИ И ЗНАЧИМОСТ НА РАЗРАБОТКАТА

За първи път в България се провежда пилотно научно-приложно изследване за обхващане на МГВ деца веднага след раждането с цел превенция на ранни и късни усложнения. Вече са налице данни за честотата на МГВ в 3 неонатологични звена – Стара Загора, Сливен и Плевен. Изпълнена е задачата за повишаване информираността сред обществото и лекарското съсловие – особено неонатолози и педиатри. Създаден е протокол за дефиниране и проследяване на МГВ деца, както и информирана мрежа от специалисти – неонатолози и педиатри, която в бъдеще ще се разширява.

Дисертантката има 3 публикации по темата като водещ автор и 4 участия в български и международни научни форуми

Актуалността на проблема, иновативния характер на създадената програма, както и наличието на приноси с научен и приложен характер е основание за определяне на научния труд като успешно разработен съобразно Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и Правилника на МУ-Варна за присъждане на образователната и научна степен „ Доктор“

Убедено препоръчвам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „ Доктор“ на д-р Таня Любомирова Златева в област на висше образование „Здравеопазване и спорт“ Шифър 7.1, професионално направление „ Медицина“, научна специалност „ Педиатрия“

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679

13.05.2024

Автор на становището: доц. д-р Галица Георгиева